

Toimitusjohtaja Ville Laine ja pitkän päivän Vammalan Konepajalla ja Lojerilla tehnyt Seppo Suuriniemi, joka nykyisin on konsernin hallituksen puheenjohtaja.

Niilo Ranni, oikealla sorvin ääressä, perusti Vammalan Konepajan vuonna 1919. Konepaja kokosi tuolloin mm. polkupyöriä. Etualalla Niilo Rannin veli Paavo.

Lojer Oy juhlii 90-vuotista taivaltaan

• Katri Tanni

Terveystuotteen ja hyvinvoinnin laitteita valmistava ja markkinoiva Lojer Oy, entinen Vammalan Konepaja Oy, juhlii kuluvana vuonna 90-vuotista taivaltaan. Vammalassa vuonna 1919 perustettu konepajatoiminta on yrityksen pitkän historian aikana kehittynyt maailmanlaajuisesti toimivaksi terveydenhuollon alan konserniksi, joka työllistää n. 150 henkilöä vi-

dessä maassa liikevaihdon ollessa n. 17 ME.

Yrityksen juhlailaisuudessa 2.10.2009 Tampereen Palatsiteatterissa juhlapuheen pitänyt Lojerin hallituksen puheenjohtaja Seppo Suuriniemi kuvasi yrityksen kehitystä konepajasta asiakaslähtöiseksi sairaalalalusteista kehittäväksi, valmistavaksi ja markkinoivaksi yritykseksi. Lojer Oy:n tuotevalikoimaan kuuluvat sairaalalalusteet, leikkaukspöydät, seniorikalusteet,

medical fitness -laitteet, hoito- ja hierontapöydät sekä fyysioterapiatarvikkeet. Yhtiön liikevaihdosta n. 60 % tulee Suomen ulkopuolelta ja yrityksen tärkeimpiä vientialueita ovat Skandinavian lisäksi Venäjä, Baltian maat, Keski-Eurooppa, Pohjois-Amerikka ja Japani. Myös Venäjän ja IVY-maiden markkinoille tehdään mittavia ponnistuksia ja alkuvuodesta 2009 konserni avasi oman edustustalon Moskovaan. - Tulevaisuuden

tavoitteita Lojer-konsernissa on mm. vahvistua hyvinvointiosaamisen ja -teknologian yrityksenä kansainvälisillä markkinoilla auttamalla senioreita elämään laadukasta arkea. Tätä tavoitetta silmällä pitäen järjestimme nuorille suunnitelluille juhluvoitonamme kutsukilpailun seniorikalusteiden muotoilusta, Lojer Oy:n toimitusjohtaja Ville Laine sanoo. Muotoilukilpailu nuorille suunnitelluille Yhdessä Teollisuustaitteen liit-

to Ornamo ry:n kanssa järjestettyyn Suomen ensimmäiseen hoivakalusteisiin keskittyvään muotoilukilpailuun kutsuttiin muotoilualan opiskelijoita. Opiskelijoiden tehtävänä oli suunnitella kotiin tai hoivakodissa kodinomaiseen ympäristöön soveltuva seniorivuode, yöpöytä ja vaatekaappi. Vaikka kilpailun tuomaristo ei päättänyt jakaa kilpailusijaa 1. sijaa, kilpailun osanottajat viidestä eri yliopistosta ja ammattikorkeakoulusta ideivoivat kilpailutehtävään paljon toimivia yksityiskohtia. Palkinnot jaettiin Kai Rinkiselle Lapin yliopistosta (jaettu 2. sija), Mesimarja Paaterolle Kymeren ammattikorkeakoulusta (jaettu 2. sija) ja Marjo Kurrielle Taideteollisesta korkeakoulusta (3. sija).

Lojer Oy:n järjestämän muotoilukilpailun palkintojen jako Tampereen Palatsiteatterissa. Kuvassa vasemmalta palkitut Kai Rinkinen Lapin yliopistosta, Marjo Kurri Taideteollisesta korkeakoulusta ja Mesimarja Paatero Kymen ammattikorkeakoulusta. Palkinnot jakoivat Teuvo Karvonen Muototieto Oy:stä ja Lojer Oy:n Jari Skyttä.

Juhlaleisöä, henkilökuntaa ja yhteistyökumppaneita perjantain gaalilla.

Rimma myöntää syyllisyytensä Hymyn jutussa

Poikansa Antonin lapsikaappauksesta syytetyssä oleva Rimma Salonen myöntää Hymy-lehden uusimmassa numerossa olevansa syyllinen kaappaukseen.

- Myönnän kaapannee Antonin! Myönnän, etten olisi saanut viedä häntä Venäjälle, ainakaan pitkäksi aikaa! Myönnän olevani syyllinen!

Näin siis huudahtaa lehden mukaan Rimma Salonen, Paavo Salosen entinen venäläinen puoliso, "pyyhkien kostuneita poskia".

Tampereen käräjäoikeus käsitteli viikko sitten tiistaina Rimma Salosen kohdistuneita syyteitä peräti 12 tunnin ajan.

Oikeuden päätös saadaan ensi tiistaina, 13. lokakuuta kello 14,15 kansliapäätöksensä.

Syyttäjä on vaatinut Rimma Saloselle ehdollista tuomiota, Paavo Salonen ehdotonta puoleltoista vuoden vankeus-

rangaistusta sekä 50 000 euron korvauksia, niistä osaa pojalleen Antonille.

Oikeudenistunnossa Rimma Salonen vapautettiin matkustuskiellosta. Hän asuu vanhem-

man poikansa asunnossa Tampereella. Rimma Salonen ei ole kuitenkaan voinut tavata Antonia. Kun äiti soitti pojalle tämän täyttävässä muutama päivä sitten kuusi vuotta, poika ojensi puhelimen isälleen ja kieltäytyi puhumasta äitinsä kanssa.

Venäjällä vihdoin myötätuntoa isällekin

Venäläinen NTV-kanava esitti Venäjällä viime sunnuntai-iltaan noin puolen tunnin mittaisen draamaa koskevan oh-

jelman, joka on suureksi osaksi kuvattu Suomessa. Ohjelma oli ensimmäinen asiasta Venäjän mediassa esitetty puolueettoman tuntuinen kannanotto.

Kaksi venäläistä ohjelmaa odottaa vielä esittämistään, vaikka ne onkin kuvattu jo alkukesällä. Venäläinen media on tähän asti ollut kutakuinkin yksisuomaisesti Rimma Salosen puolella ja Paavo Salosta vastaan. Osin tämä johtuu siitä, että mediaa on Suomesta informoitu joko yksisilmäisesti tai totuutta vääristellen.

Rimma Salonen ja hänen ensimmäisestä avioliitostaan oleva Nikita -poikansa Tampereen käräjäoikeuden eteisessä asianajaja Heikki Lampelan seurassa.

Lahti jatkaa Sakun pj:na

Sastamalan koulutuskuntayhtymän johtava rehtori Antti Lahti on valittu jatkamaan Suomen ammattilaisen koulutuksen kult-

tuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry:n puheenjohtajana. Lahti on toiminut SAKU ry:n puheenjohtajana vuodesta 2006 alkaen.

Johtokunta esittää diplomin hakua

Seurakunnan ympäristötyö alkaisi opinnäytetyöllä

Ympäristöasiat korostuvat lähivuosina nykyistä enemmän Huittisten seurakunnassa. Näin ainakin toivoo sen yhteiskuntatyön johtokunta, joka on kirjelmöinyt asiasta kirkkoneuvostolle ja muille luottamusmielimille.

Tarkoituksena olisi eritoten ensi vuonna pureutua kirkon ympäristödiplomin hankintaan niin, että laaja-alainen pohjaselvitystyö voitaisiin tehdä jonkin oppilaitoksen opinnäytetyönä.

Jatko näyttää, miten muun muassa kirkkoneuvosto esitykseen suhtautuu.

Yhteiskuntatyön johtokunta pohti ympäristödiplomin hakemista jo parisen vuotta sitten. Silloin asia lykättiin edessä olleen kuntaliitoksen takia.

Nyt johtokunta on jälleen ottanut asian esille ja toivoo sen menevän vauhdikkaasti eteenpäin ensi vuonna.

Yhteiskuntatyön johtokunnan sihteeri, kappalainen Keijo Plit kertoo, että kirkon ympäristödiplomi on sen oma ympäristöasioiden hallintaa varten laadittu systeemi. Kirkkohallitus myöntää diplomin seurakunnalle, joka on sitoutunut kehittämään toimintansa ympäristön kannalta jatkuvasti paremmaksi.

Diplomin avulla voidaan tunnistaa oman toiminnan ympäristövaikutukset, asettaa tavoitteet ympäristöhaittojen vähentämiseksi, lisäksi seura-

kunta organisoisi tehtävät seurannan. Ympäristötoimet tulevat osaksi seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa.

Kun järjestelmä on valmis, hiippakunnan tarkastaja arvioi sen ja kirkkohallitus myöntää diplomin. Sen saa neljäksi vuodeksi, sen jälkeen sitä on haettava uudelleen.

Ympäristöjärjestelmään kuuluvat talouden ja toiminnan suunnittelu, ympäristökasvatus, jätehuolto, siivous, kiinteistö, keittiö, hautausmaat, viheralueet, metsänhoito ja liikennekin.

Jo nyt voisivat seurakuntalaiset aloittaa oman ympäristöohjelman sa hankkimalla haudoille kestolyhtyjä, joissa kynttilöitä voisi polttaa. Muovikuoriset kynttilät on suuri jätteenongelma.

Ympäristöjärjestelmän laadinta alkaa niin, että kirkkoneuvosto tekee päätöksen diplomin hakemisesta ja asettaa työryhmän valmistelemaan asiaa. Sitten tehdään ympäristökatselmuksen seurakunnan toiminnosta ja laaditaan ympäristöohjelma.

Ympäristödiplomi on ollut Suomessa käytössä vuodesta 2001 ja se on myönnetty jo noin neljännekselle Suomen seurakunnista.

Seurakuntien ympäristöohjelmien taustalla on Raamattun sanoma. Siihen kuuluu luomakunnan varjeleminen, ihminen on luotu viljelemään ja varjelemaan luontoa.

Hyvä omenasato näkyy mehuasemilla

• Kati Suontausta

Hyvän omenasadon vuoksi mehuasemat pyörivät kuun loppuun asti. Kiikoisissa ja Laviassa. Kiikoisien ja Lavian 4H-yhdistysten toiminnanjohtaja Paula Nurmi vastaa asemien toiminnasta ja työntekijöiden palkkauksesta.

Molemmilla asemilla työskentelee kaksi työntekijää. Kiikoisien asema sijaitsee osoitteessa Koivuniementie 65 ja Lavian aseman löytää osoitteesta Viittatie 16. Yöpakkasten lähestyessä asemien kävijämäärä on kasvanut ja edelliset viikot ovat olleet asemilla kiireisintä aikaa. Mehupisteisiin pääsee vain soittamalla suoraan asemalle ja varaamalla ajan. -Joskus mehuasemilla saattaa olla kiireisempää, eikä puheluihin aina pystytä vastaamaan, joten kannattaa soittaa monta kertaa, neuvoo Paula Nurmi.

Jotta mehun tekeminen onnistuu, asiakkaiden täytyy tuoda mukanaan vähintään 50 kiloa omenoita ja astioita, joihin mehu laitetaan. Vähemmällä omenamäärällä mehun tekeminen on vaikeaa. Omenoiden täytyy olla valmiiksi puhdistettuja. Mehua voidaan tehdä pelkästään puristamalla mehu pois omenoista, mutta säilyvyys ei kuitenkaan ole yhtä hyvä, kuin kerran kuumentuneesta mehusta. -Jos mehuun haluaa hyvin säilyvää, se täytyy kuumentaa ja pulloittaa joko lasi- tai muovipulloihin, Nurmi opastaa. Pelkkä puristus kestää noin puoli tuntia, mutta kuumentaminen voi kestää tunnin tai kaksikin. Aika riippuu omenoiden määrästä. -Mehuasemien toiminnan jatkuminen riippuu siitä, kuinka hyvä ensi vuoden omenasadosta tulee, Paula Nurmi kertoo ensi vuoden suunnitelmista.

Väitöksiä

FL Janne Skaffari: Englannin kieleen lainoja viikingeilä 800 vuotta sitten

Nykyenglannin sanotaan vaikuttavan moniin maailman kielisiin, mutta usein unohdetaan englannin sanaston olevan sekoitus eri kielten vaikutteita. Englannin kielen sanasto koki suuria muutoksia 1100-luvulta alkaen.

Janne Skaffarin väitöskirja käsittelee aikakautta, jolloin muiden kielten voimakas vaikutus englantiin oli alkamassa, ja osoittaa, kuinka laajasti viikinkien ja normannien kielistä lainattuja sanoja käytettiin jo 1200-luvun alun englanninkielisissä teksteissä.

Kyseessä on ensimmäinen laajaan tekstiaineistoon pohjautuva kielihistoriallinen tutkimus, jossa tarkastellaan yhdenmukaisiin menetelmin kahden eri kielen vaikutusta varhaiskeskienglantiin (n. 1150 - 1250): Britanniassakin vaikuttaneiden viikinkien kielen ja näiden jälkeen saapuneiden normannivalloittajien ranskan.

Skandinaaviset lainasanat kotiutuivat päämurteisiin

Varhaiskeskienglantilaisista tekstiaineistosta on olemassa varsin vähän, minkä vuoksi aikakausi on yleensä jäänyt tutkimuksissa myöhäisemmän keskienglannin varjoon. Varhaiskeskienglantilaisissa teksteissä ei myöskään ole yhtä paljon merkkejä sanaston muuttumisesta kuin keskiajan lopun kirjallisuudessa. Aikakauden vähätty on osoittautunut turhaksi, koska tutkimus noin sadan tuhannen sanan mittaisessa tekstiaineistossa esiintyy jo 500 eri lainasanaa yhteensä lähes 2000 kertaa. Edeltävän kauden eli muinaisenglannin teksteissä lainoja on erittäin vähän.

Tutkimus osoittaa skandinaavisten lainasanojen levinneen 1200-luvun puoliväliin mennessä huomattavan laajalle englannin päämurteisiin. Ranskan vaikutus puolestaan näkyy lainasanojen määrän varsin tasaisena kasvuna koko sadan vuoden kaudella. Ranskalaisten lainojen kokonaisuus määrää aineistossa on jo skandinaavilainoja suurempi.

Englannin kieleen selvästi kotiutuneita sanoja on kuitenkin enemmän skandinaavilainojen joukossa. Syynä ovat kielikontaktin pituus, kielten läheinen sukulaisuus sekä englantilaisten ja viikinkien suhteellinen sosiaalinen tasa-arvoisuus viikinkiajan Englannissa.

Yläluokkaisempien normannien kielellinen vaikutus on erilaista: esimerkiksi uskonnollista lainasanaa on enemmän, ja pääasiassa on lainattu substantiiveja eli helpoimmin lainautuvaa sanaluokkaa.

Filosofian lisensiaatti Janne Skaffarin väitöskirja "Studies in Early Middle English Loanwords: Norse and French Influences" (Varhaiskeskienglannin lainasanat: skandinaavisia ja ranskalaisia vaikutteita) esitettiin julkisesti tarkastettavaksi Turun yliopistossa viime perjantaina 2. lokakuuta. Virallisena vastaväittäjänä toimii professori Juliette Dor Liègen yliopistosta Belgiasta ja kustoksena professori Risto Hiltunen.

Janne Skaffari on syntynyt 1968 Kokemäellä ja kirjoittanut ylioppilaaksi 1987 Kokemäen lukiossa. Hän on valmistunut filosofian maisteriksi 1995 ja filosofian lisensiaatiksi 2000 Turun yliopistosta. Hän toimii lehtorina Turun yliopistossa. Väitös kuuluu englantilaisen filologian alaan.

Tuulimyllyn Piiparit –puhallinorkesteriin kuuluu monenlaisia soittimia. Lapset ovat valinneet soittimikseen muun muassa klarinetteja, trumpetteja, poikkihuiluja, käyrätorvia ja taitaa joukosta löytyä myös yksi tuuba ja rummutkin.

Milla Mäenpää tarkkailee miten kaveri Alina Poikselkä soittaa oboeta. Molemmat tytöt ovat ihastuneet puhallinmusiikkiin yksityistuntien ja orkesteriharrastuksen myötä.

Säkylässä on syntynyt uusi puhallinorkesteri:

Tuulimyllyn Piiparit koostuu pikkusoittajista

• Marianna Langenjoja

Säkyläläinen Veeti Saarinen on yksi tänä syksynä puhallinsoiton aloittaneista. 8-vuotias Veeti on aina rakastanut musiikkia. Vaikka poika kuunteleekin lähinnä rokkia, hän aloitti trumpetin soiton aikalailla hetken mielihyönteestä. –Kyllä tämä on kivaa ollut, poika toteaa. Hän ei osaa vielä soittaa kunnolla yhtäkään kappaletta kokonaan, mutta yritystä on kovasti. –Olen ollut varmaan neljällä tai kuudella soittotunnilla, hän kertoo.

Veetillä on lähes heti yksityistunnin jälkeen orkesteriharjoitukset tuoreen Tuulimyllyn Piipareiden riveissä. Piiparit ovat Tuulimyllyn Puhaltajien ja Huittisten musiikkiopiston yhteistyönä työstämä alkeisorkesteri, jossa opetellaan orkesterisoiton perusteita. Vähihellen Piipareista on tarkoitus muovata nuorisopuhallinorkesteri, josta he joskus ehkä pääsevät Tuulimyllyn Puhaltajiksi. –Emme vielä tässä vaiheessa harjoittele mitään kovin vaativaa. Yritämme lähinnä saada samaan aikaan saman

äänen. Se on jo paljon, soitonopettajana toimiva Petri Vainiotalo sanoo. Hänen mukaansa suurin osa orkesterin puhaltajista on vasta aloittanut harrastuksensa. –Keski-ikä on sellainen 9-vuotta. Se on ihanteellinen ikä lapselle aloittaa harrastus. Silloin lapsen on helppo oppia asioita, Vainiotalo tietää.

Ensiesiintyminen sunnuntaina

Tänä syksynä perustetun pikkukansalaisista koostuvan orkesterin on tarkoitus esiintyä ensimmäistä kertaa jo tämän viikon sunnuntaina Tuulimyl-

lyn Puhaltajien Tangoa ja taitokaa –konsertin aluksi. Vaikka lapsilla ei ole vielä montaa soittotuntia takanaan, Vainiotalon mukaan salaisuus onkin helppoissa kappaleissa. –Suomessa on paljon kappaleita aloitteleville harrastajille. Ne ovat aika helppoja soittaa.

Sen kyllä huomaa, sillä parinkymmenen lapsen orkesterista vain muutamaa jännittää tuleva esiintyminen.

Äitikin on innostunut

Eurasta Säkylässä soittotunneilla käyvät 10-vuotias Alina

Poikselkä ja 11-vuotias Milla Mäenpää soittavat harrastukseksi oboeta. He ihastuivat soittimeen kesällä musiikkileirillä. –Meillä kävi myös koulussa Tuulimyllyn Puhaltajat esittelemässä eri soittimia. Innostuin heti oboesta, enkä enää missään nimessä vaihtaisi soitinta, Milla tokaisee. Millan mielestä orkesterissa on mukavampaa soittaa, sillä ympärillä on kavereita. Yksin soittaminen ei ole lähellekään niin mukavaa. Alina sen sijaan ei osaa sanoa kumpi on hausempaa, ryhmässä vai yksin soittaminen.

Tytöt ovat molemmat saaneet rytmin vereensä, sillä heidän äitinsä ovat aikoinaan soittaneet jotakin soitinta. Millan äiti käy vieläkin kuorossa ja soittaa silloin tällöin pianoa.

–Hän kannustaa minua jatkamaan tätä harrastusta. Hän on tosi innostunut, Milla kertoo.

Huittisten kirjasto yhtenä mukana Satakirjastot-järjestelmään

• Hannu Virtanen

Satakunnan kirjastojen tietokantojen yhdistäminen aiheuttaa käyttökatkoksia kuluvaan syksyyn. Mukaan tulevasta kirjastoista ei voi kolmeen viikkoon lainata, lainoja ei voi uusia eikä tehdä varauksia.

Kirjastotoimenjohtaja Marjut Tiisalan mukaan Huittisten kaupunginkirjaston palvelussa on muutoksia 2.-22. marraskuuta. Tänä aikana Huittisten pääkirjaston ja Vampulan kirjaston lainausosastot ovat suljettuna eikä kirjastoau-to liikennöi. Aineistorekisteri internetissä on poissa käytöstä koko marraskuun ajan.

Tänä aikana kirjastoissa ei voi lainata, uusia eikä varata aineistoa. Toisaalta lainoista ei myöskään kerry myöhästymismaksuja. Lainoja voi palauttaa, mutta ne käsitellään vasta 23. marraskuuta. Kirjastossa voi kuitenkin lukea lehtiä, käyttää internet-työasemia ja tutustua näyttelyihin.

Lainauksen ollessa suljettu pääkirjaston lukusali, Hermannin-sali ja tutkijanhuone ovat avoimena maanantaista perjantaihin kello 10-18 ja lauantaisin kello 10-15. Vampulan kirjaston lehtiosasto on avoinna tiistaisin ja torstaisin kello 12-15.

Henkilökunnan koulutuksen vuoksi Huittisten ja Vampulan kirjastojen kaikki osastot ovat suljettuja perjantaina 13. marraskuuta ja tiistaina 17. marraskuuta.

Asiakkaita suositellaan lainamaan aineistoa 30. lokakuuta mennessä niin paljon, että sitä riittää useammaksi

Kirjastotoimenjohtaja Marjut Tiisala kutsuu kirjastoon lukemaan, vaikka kirjastosta ei lainatakaan aineistoa 2.-22. marraskuuta. Lukusali on tänäkin aikana auki.

viikoksi. Lainaukset kannattaa myös uusia ennen tuohon päivämäärään mennessä. Palautukset on hyvä tehdä aikaisintaan marraskuun viimeisellä viikolla.

Mukana 19 kuntaa

Satakunnan kuntien kirjastojen aineisto- ja asiakastieto-

kannat yhdistetään Satakirjastot-yhteisjärjestelmäksi, joka on täydessä käytössä jo joulukuussa.

Yhteisjärjestelmään liittyy 19 kuntaa: Eura, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Kokemäki, Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Noormarkku, Pomarkku, Po-

ri, Rauma, Siikainen ja Ulvila. Satakunnan kirjastoista toistaiseksi ulkopuolelle jäävät vain Eurajoki, Köyliö ja Säkyli.

Yhteisjärjestelmässä kirjaston asiakkaille on tarjolla yhden kirjaston kokoelmien sijasta koko maakunnan kirjastojen aineisto. Asuinkuntansa ulkopuolella työssä käyvät,

opiskelevat, ostoksia tekevät tai muuten asioivat voivat käyttää aina sitä kirjastoa Satakunnassa, missä kulloinkin liikkuvat.

Lainat voi myös palauttaa mihin tahansa yhteisjärjestelmän kirjastoon.

Satakirjastojen aineistotietokannasta näkee samalla kertaa kaikkien 19 kunnan kirjastojen kokoelmat ja niiden saatavuustiedot.

Asiakas voi tilata haluamansa aineiston mistä tahansa yhteisjärjestelmän kirjastosta siihen kirjastoon, jossa haluaa asioida. Aineisto kuljetetaan kirjastosta toiseen asiakkaan käyttöön.

Yhteisjärjestelmän myötä otetaan käyttöön yhteinen kirjastokortti.

Asiakkaiden nykyiset kirjastokortit pysyvät voimassa ja niitä voidaan käyttää kaikissa kirjastoissa.

Myöhästymismaksut ja muut maksut ovat kuntakohtaisia.

Maksut määräytyvät aina sen kunnan sääntöjen mukaan, mistä aineisto on lainattu.

Satakirjastot numeroina

- 49 toimipistettä
- 65 000 aukiolotuntia
- 4,5 miljoonaa lainaa
- 95 000 lainaajaa
- 2 miljoonaa kirjastokäyntiä
- miljoona verkkokäyntiä
- 2 miljoonaa kirjaa,
- 5 000 lehtivuosiokertaa

Pakarinen tutki puolijohteiden pintaa atomitasolla

Vuoden 2000 fysiikan Nobelin palkitut Zhores Alferov ja Herbert Kroemer loivat perustan optoelektronikan ohutkalvorakenteille 60-luvulla. Heidän työtään hyödynnetään nyt monissa elektronikan ja optoelektronikan komponenteissa, joita valmistetaan muun muassa Tampereen teknillisen yliopiston Optoelektronikan tutkimuskeskuksessa molekyyliuuhkuemittämällä (MBE).

Ohutkalvoista valmistettuihin heteroliitoksiin perustuvat kvanttikaivot ovat puolijohdelaserin sydän. Usein kuitenkin unohdetaan, että MBE-menetelmä tarjoaa vertaansa vailla olevat mahdollisuudet materiaalitutkijoille myös muilla kuin optoelektronikan aloilla, toteaa Optoelektronikan tutkimuskeskuksessa väitöskirjansa tehnyt filosofian maisteri Janne Pakarinen.

Puolijohdeiden uloimmat atomikerrokset järjestyvät aina siten, että pinnan kokonaisenergia saavuttaa minimin. Pakarisen väitöskirjassa pintojen fysiikkaa tutkittiin höyryttämällä galliumarseniidi- ja indiumfosfidipinnoille vismuttia ja selvitetiin kasvatusparametrien vaikutus pinnan atomirakenteeseen.

Oli palkitsevaa havaita, että tarkoin optimoidulla kasvatusella voitiin merkittävästi parantaa kerrosrakenteen fysi-

kaalisia ominaisuuksia, tiivistää kiinteiden pintojen tutkijana uransa Turun yliopistossa aloittanut Pakarinen.

Väitöstyön toisessa osassa todistetaan, että seostamalla beryllium-atomeja komponenttien kvanttikaivoihin tai -pisteisiin, kerrosrakenteet stabiloituvat.

–Löysimme uutta tietoa MBE-kasvatuksessa syntyneistä kidevirheistä. Beryllium passiivoi virheet tehokkaasti kasvatuksen jälkeisessä lämpökäsittelyssä.

Tutkimuksen tulokset on julkaistu kansainvälisissä huipputason tiedelehdissä.

FM Janne Pakarisen väitöskirja "Studies of III-V Semiconductors: From Surface Reconstructions to Quantum Nanostructures" ("III-V puolijohdetutkimuksia pintarekonstruktiosta nanometrien kvanttirakenteisiin") tarkastettiin Tampereen teknillisen yliopiston luonnontieteiden ja ympäristötekniikan tiedekunnassa perjantaina 25. syyskuuta.

Vastaväittäjänä on professori Erkki Lähderanta (Lappeenranta teknillinen yliopisto). Tilaisuutta valvoi professori Markus Pessa Optoelektronikan tutkimuskeskuksesta.

Pakarinen (27) on kotoinen Sastamalasta ja työskentelee tutkijana VTT:n ydinvoimalaitoskomponenttien tutkimusryhmässä.

Nina ja Pumpa taistelevat hevosten hyvinvoinnin puolesta

• Marianna Langenoja

Oli kylmä talvi viitisen vuotta sitten, kun sastamalalainen Nina Viitamäki lähti hakemaan itselleen hevosta Pohjanmaalta. Hän päätti jo ennen matkaansa, että mikäli hevonen ei olisi riittävän hyvä, palaisi hän takaisin Vammalaan tyhjä koppi mukanaan.

Kun Nina viimein pääsi tallille, järkytys oli suuri. Ravivieheksenäkin aikoinaan toiminut Nasty Predator oli luuta ja nahkaa, se räki ja yski ja sen silmät vuosivat. Kaikenlaisaksi hevonen kärsi keuhko- ja anemiasta. Se käyttäytyi hyvin aggressiivisesti, potki ja pelkäsi ihmistä. Mustana syntynyt hevonen oli muuttanut ajan myötä ruskeaksi.

-Silloin ajattelin, että tuo olisi pitänyt jo aikaa sitten viedä teuraaksi, mutta siitä kun

Nina Viitamäki on toiminut hevosten kanssa jo 6-vuotiaasta asti. Pumpan hän haki viitisen vuotta sitten hyvin sairaana Pohjanmaalta. Nyt Pumpa on parantunut luonnonmukaisen hoidon myötä. Se toimii esikuvana Ninan perustamassa Luontoäidin hevoset -yrityksessä, joka on Suomessa ainut laatuaan. Kuva: Luontoäidin hevoset.

-Aikoinaan Suomessakin hevostenhoitoperinne kulki isältä pojalle. Nyt tieto on kadonnut johonkin, mutta haluaisin taas palauttaa sen ihmisten muistiin. Vielä 50 vuotta sitten hevoset voivat hyvin. Tänä päivänä ne voivat ihan yhtä huonosti kuin me hamppurilaisyhteiskunnan ihmisetkin. Niitä vaivaavat elintaso- ja sairaudet.

Väärää ruokaa väärässä olomuodossa

Ninan mukaan hevoset ja ihmiset kärsivät ihan samoista sairauksista, mutta ne kulkevat eri nimityksillä. Suurin syy sekä ihmisten että hevosten sairauksiin on väärä ruokavalio.

-Tänä päivänä hevosen omistaja yrittää päästä liian helpolla. Hän ostaa säkin, josta hevonen "saa kaiken".

Todellisuudessa säkin ruoka saattaa sisältää sellaisia vitamiineja, joita hevosen elimistö ei edes tunnista vitamiineiksi.

Ruuan olomuoto on myös epänormaali, se tarjoillaan pelletteinä ja rakeina. Hevosille tarjotaan usein myös samaa heinää kuin märehitöille, eikä kyseinen heinä sovelly hyvin hevosen ruoansulatukseen.

Hevoset ovat yksilöitä

Nina auttaa nyt yrityksen puitteissa hevosen omistajia lähemmäs vanhanaikaista, luonnonmukaista ja kokonaisvaltaista hevostenhoitoa. Hän on Suomessa ensimmäinen ja ainoa, joka tekee kyseistä työtä ammattikseen, ensi vuonna kokopäiväisesti.

Hänen mukaansa valmiita vastauksia ei asiakkaalle voi antaa, vaan omistajan täytyy huomioida muutosta halutessaan muun muassa hevosen koko, elinympäristö, laiduntyyppi, nykyinen ruokavalio ja mitä hevosella tehdään.

Ninan sääntö onkin, että jos omistaja syöttää kaikkia omistamaan hevosiaan samalla tavalla, hän syöttää niitä väärin. -Kaikki hevoset ovat yksilöitä, joten ruokavaliokin täytyy olla yksilöllinen.

Yhteistyötä Free Willy -tutkijan kanssa

Nina Viitamäen ainoa projekti ei ole tuore "hevosten luonnotuote-kauppa", joka on Suomessa ainut laatuaan. Hän on mukana myös norjalaisessa tutkimuksessa, jossa selvitetään hevosten luonnonmukaisen hoidon tuloksia. Aiheesta kun ei ole aiemmin virallisia tutkimuksia tehty.

Varsinaisen tutkijana toimii meribiologinakin toiminut Tiu Similä, jonka valustuksen tuloksena syntyi aikoinaan myös Free Willy -elokuva.

-Tarkoituksenamme on videoida, dokumentoida ja pitää päiväkirjaa hevosten luonnonmukaisesta hoidosta. Itseäni kiinnostaa erityisesti lisääntyneen kaviokuumeen luonnonmukainen hoito. Se on pitkäjänteistä työtä, eikä tuloksia tule viikossa tai kahdessa. Siksi projektin parissa saattaa kulua vuosia.

Nina haluaa muistuttaa, että aina ei kannata elää nykyäänä niin suosittujen käyrien ja mittareiden turvassa. Joskus kannattaa kääntää katse hevoseen ja kysyä mitä sille ihan oikeasti kuuluu. Parhaita tuloksia ruokinnankin kanssa saa, jos ei analysoi ruoan pitoisuuksia vaan hevosen hyvää oloa.

Karkun kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksessa Sastamalassa pidettiin viime viikolla yksi kolmesta alueellisesta koulutuspäivästä. Sari Mantila-Savolaisen johdolla. Tilaisuudessa oli paikalla edustajia lähinnä Kokemäenjokilaakson oppilaitoksista.

Työkykypassi kertoo pian työnhakijan kunnan ja motivaation

Työkykypassi yleistyy hyvää vauhtia ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa. Passin käyttöönotto aloitettiin viime syksynä yli 20 koulutuksen järjestäjän piirissä. Tulevalle työntantajalle passin tiedot kertovat mm. hakijan motivaatiosta.

Ammattiosaaajan työkykypassi -opintokokonaisuus aktivoi opiskelijaa pitämään huolta itsestään, kiinnittää huomiota ammatissa jaksamiseen jo opintojen aikana sekä tukee oppilaitosta hyvinvointia lisäävien opintojen, tapahtumien ja harrastustoiminnan järjestämisessä. Työnhaussa passin osoittaa opiskelijan aktiivisuuden ja kiinnostuksen omasta toiminta- ja työkykyystä huolehtimiseen.

Ammattiosaaajan työkykypassi on osoitus opiskelijan fyysisestä ja sosiaalisesta toimintakyvystä, terveysosaamisesta sekä aktiivisuudesta ja harrastuneisuudesta. Työkykypassi kerätään viidestä minimitistä 40 tunnin opintokokonaisuudesta johon sisältyvät työkykyä edistävä liikunta, terveysosaaminen, ammatin työkykyvalmiudet, harrastuneisuus ja yhteistyötaitot sekä työkykyvalmiuksien vahvistaminen.

Opiskelija voi kerätä opintoja pakollisista ja vapaasti valittavista opinnoista sekä harrastustoiminnasta. Työkykypassin suorittamisen järjestäminen on koulutuksen järjestäjille vapaaehtoista, samoin kuin osallistuminen on opiskelijalle vapaaehtoista. Aktiivisella toiminnallaan opiskelija osoittaa halua huolehtia omasta työ- ja toimintakyvystään sekä opiskelujen aikana että työelämään siirtymiseen.

Opetushallitus myönsi tänä syksynä passin käyttöönottoon avustusta 25:lle koulutuksen järjestäjälle, joista 13 oli uusia tuen saajia. Työkykypassin kehitystyö käynnistyi opetusministeriön ja Opetushallituksen aloitteesta vuonna 2006, ja sen jälkeen passia on kehitetty SAKU ry:n koordinoimissa ammatillisissa oppilaitoksissa ympäri maan. SAKU on Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto ja sen roolina on tässä ollut työkykypassin kehittämisen ja käyttöönoton kehittäjän ja käyttöönottajien kokemusten perusteella. Lisäksi järjestö on koordinoitunut kehittäjien yhteisiä tapaamisia, jotka on koettu tärkeiksi.

Hannulalle kultainen ansioristi

Vammalan Seudun Sotaveteraanien pitkäaikainen toiminnanjohtaja Pentti Hannula (kuvassa keskellä) on saanut Suomen sotaveteraaniliiton myöntämän sotaveteraanien kultaisen ansioristin, joka on järjestön korkeimpia tunnustuksia. Risti luovutettiin hänelle ja kolmelle muulle piirin toiminnassa merkittävästi ansioituneelle henkilölle. Hannula on toiminut mm. Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin jouluehden päätoimittajana. Muut ansioristin saajat ovat Sulo Porrassalmi Kihniöltä, Lauri Jyväsjärvi Virroilta ja Eila Joutvuo Valkeakoskelta.

”

Tänä päivänä hevosen omistaja yrittää päästä liian helpolla. Hän ostaa säkin, josta hevonen "saa kaiken".

”

Silloin ajattelin, että tuo olisi pitänyt jo aikaa sitten viedä teuraaksi, mutta siitä kun saa niin huonot rahat, haluaa omistaja tietysti myydä hevosen elävänä.

saa niin huonot rahat, haluaa omistaja myydä sen elävänä, Viitamäki muistelee. Nasty Predator ei todellakaan ollut se, mitä Nina lähti hakemaan, mutta tunteet voittivat järjen; heppa lähti mukaan pelkästä säälistä. -En vaan voinut jättää sitä sinne pakkaseen karsimaan.

Pumpka-hevosen selviytymistarina

Nykyisessä kodissaan Pumpaksi ristitty hevonen sai jonkin aikaa kunnan annokset vitamiineja, mineraaleja ja antibiootteja. Ninan yllätykseksi perusteellinen hoito ei kuitenkaan auttanut, vaan hevosen tila vain paheni. Hän ajatteli, että ehkä olisi jo aika antaa armon käydä.

-Onneksi satumme asumaan tässä Pyhän Olavin kirkon kupeessa, perinnemaisissa biotoopilla, jossa Esko Piranen laiduntaa lampaitaan. Päätin laittaa heppani lampaiden kanssa joksikin aikaa laiduntamaan ja lopettaa kaikki lääkitykset ja vitamiinit. Edes kauraa en sille enää syöttänyt.

Nina alkoi tarkkailla hevostaan. Se valitsi syömisenä joka päivä vähän eri paikasta. Joskus se söi metsästä, toisinaan niityltä ja joinakin päivinä kedolta. Pikkuhiljaa hevosessa alkoi näkyä usko-

mattomia muutoksia. Sen väri muuttui mustaksi, aggressiivisuus poistui hiljalleen ja kaikki lisäksi sen sairaudet paraniivat. Nyt myös eläinlääkäri on todennut sen täysin terveeksi. Kaiken kukkuraksi Pumpa on nyt niin ihmisystävällinen, että kulkee ihmisen perässä taluttamatta. Myös Pumpan pohjanmaalainen myyjä on yrittänyt ostaa hevosta takaisin. Nasty Predatorin selviytymistarina innosti Ninää keräämään tietoa luonnonmukaisesta hevosten hoidosta. Pumpa toimii nyt todiste-kappaleena vasta-alkaneessa laajassa hevosten hyvinvointia käsittelevässä tutkimustyössä ja esikuvana Niinan tuoreessa Luontoäidin hevoset -yrityksessä.

Hevoset voivat tänä päivänä huonosti

Nina Viitamäki alkoi koota tietoa hevosten luonnonmukaisesta hoidosta Pumpan uskomattoman parantumisen jälkeen. Suomesta tietoa ei kuitenkaan tuntunut löytyvän, joten kaikki faktat hän on kerännyt Englannista ja Unkarista, joissa hevosten perinteinen hoito on maailmassa parhaiten säilynyt. Sittemmin hän on myös kirjoittanut aiheesta hevosalan lehtiin.

Ninan friisiläisvarsalle premie

Nina Viitamäki omistaa erityisen upean friisiläisvarsan, joka ansaitsi tänä syksynä keuringissa toisen premien näyttelyn nuorimpana osallistujana. Varsan emä on aikoinaan saanut ensimmäisen premien ja sittemmin ster-arvon. Se sai myös Suomessa kaikkien aikojen ensimmäisen championmaininnan vuonna 2007. Tammasta on tehty tv-ohjelma Ahvenanmaalla sen harvinaislaatuisten kaune-

uden vuoksi. Ei siis ihmeikään, että nyt noin 10-vuokoinen Eden fan Sodergard -varsa sai premien jo maito- varsana, mikä on harvinaisen saavutus.

Eden fan Sodergard kasvaa toistaiseksi Ahvenanmaalla emänsä kanssa, mutta muuttaa Sastamalaan alkuvuonna. Se pääsee laiduntamaan Pyhän Olavin kirkon biotoopille ja saa luonnonmukaisista hoitoa Ninan huomassa.

Erikoistavaratalon

MEGA-AVAJ

9.-10.10.2009

9.10. OHJELMA

Aarne Alligaattori
klo 14 ja 16

Tarjolla kahvia ja
maukasta Heinon Leipomon pullaa

FC-Vapsi:n Naiset tarjoilee
Kivikylän grillimakkaraa (500kpl)
klo 12 alkaen

Tuote-esittelijöitä paikalla
mm. Yukon-yökiikarit ja -kaukoputket
Optica-kiikarit ja -etäisyysmittarit

Nikon Coolpix -digikamera ilmaiseksi kolmelle ensimmäiselle asiakkaalle ja seuraaville 50 asiakkaalle yllätyslahja (arvo 20€)

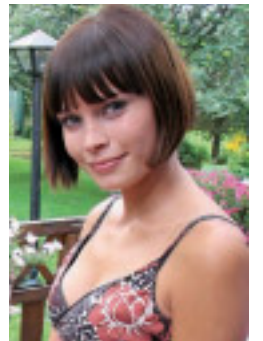
10.10. OHJELMA

Rokki-Kokki
klo 11 ja 13

Tuote-esittelijöitä
paikalla mm.
Crescent-lastenvaunut,
Kiddy-turvaistuimet,
Lovi-lastentarvikkeet

Poistopiste,
jossa hurjia tarjouksia

**Ex-missi
Sini Vahela**

**Yukon 2,5x50
-yötähtäin aseeseen**

499,-
(695,-)

**Yukon 6-100x100
-kaukoputki ja digisovite**

295,-
(445,-)

**Yukon 3x50-yökiikari
pimeyteen**

Kaupanpäälle kiikari tai digisovite

289,-
(395,-)

**Optica Etäisyys-
mittari**

-mittaa matkan laser-
tarkkuudella

139,-
(195,-)

**Optica 8x42
-hyvä vesitiivis
yleiskiikari**

75,-
(115,-)

**Night Force 2x42
-täydelliseen pimeyteen
näkyvyyttä**

199,-
(335,-)

**Gamo 3-9x40
-hyvä yleistähtäin,
mukana 11mm jalusta**

60,-
(145,-)

**Gamo Shadow 640
-ilmakivääri**

125,-
(175,-)

**Gamo Orava
-metallinentaulu
harjoitteluun**

17,50,-
(29,-)

**Gamo P-23
-ilmapistooli
mukana patit/ilmakapseli**

95,-
(139,-)

**Aselaukku Vanguard
-kestävä alumiininen lukolla**

75,-
(125,-)

**Konus 8x21
-laadukas minikiikari kantolaukulla**

10,-
(28,-)

**Optiikkasetti
-kiikari, kaukoputki, jalusta,
monocular, laukku**

115,-
(225,-)

**Askelmittari TFA
-mittaa askeleet ja kalorit**

5,-
(25,-)

**Metallinetsin
-löydä kadonneet kultasormukset**

65,-
(135,-)

**Sääsema tyttö
-kertoo kaiken säästä**

125,-
(195,-)

**Langaton lämpömittari
-mittaa ulko ja sisälämmöt**

10,-
(28,-)

**Langaton sademittari
-mittaa sademäärän,
hälytykset**

35,-
(58,-)

**Langaton
kylpytynnyrimittari
-mittaa helposti paljusi lämpötila**

38,-
(65,-)

**Tuulimittari
-mittaa tuulen ja
hytyävyyden**

45,-
(125,-)

erikoistavaratalo

ViirTanen

tuotteita vauvasta vaariin